

Tussen hoop en wanhoop

Veertig dagen met Jeremia

Bijbelleesrooster voor alledag

Kerkenpakket voor de Veertigdagentijd en
Pasen 2024

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

Tussen hoop en wanhoop

Kerkenpakket voor de Veertigdagentijd en Pasen 2024

Bijbelleesrooster voor alledag

Colofon

Copyright Kerkpunt
Dokter Spanjaardweg 4b | 8025 BT Zwolle
www.kerkpunt.nl

INHOUD

1. Vooraf	4
2. Week 0: Tussen hoop en wanhoop	7
3. Week 1: Geroepen	10
4. Week 2: Brokstukken	14
5. Week 3: Versteende zekerheden	19
6. Week 4: Toekomstmuziek	23
7. Week 5: Dansen op de puinhopen	27
8. Week 6: Als alles duister is	32
9. Pasen: groot en wonderlijk	38

1. VOORAF

‘De wereld kan soms duister voelen. Terwijl juist in onzekere tijden hoop houden zo belangrijk is. Het helpt ons nadenken over wat belangrijk is, geeft moed en maakt weerbaar. Wie hoopvol is, investeert in heden én toekomst.’

Herken je deze woorden? Je kunt ze overal tegenkomen, want ze zijn ontleend aan de huidige campagne van SIRE, de Stichting Ideële Reclame.

Als er zelfs een algemene reclamecampagne over hoop en over het zoeken van lichtpuntjes komt, is er wel wat aan de hand.

En inderdaad, rampzalige situaties in Oekraïne, Gaza, Zuid-Soedan, Jemen (en al die plekken die even niet in het nieuws zijn). Onvrede en polarisatie in onze eigen leefwereld. Dankzij moderne media en globalisering krijgen we steeds meer ellende onder ogen.

In deze Veertigdagentijd staat een ellendige situatie van eeuwen geleden centraal. En wat we te weten komen over toen komt uit de eerste hand! Namelijk van iemand die de gebeurtenissen aan den lijve ondervond, die er zelfs een belangrijke positie in had. Zijn naam is Jeremia. Geen journalist, geen oorlogsverslaggever, geen hulpverlener of militair, maar een profeet! En dan ook nog een profeet die aan zijn opdracht onderdoor dreigde te gaan.

Hoop en wanhoop liggen dicht bij elkaar, dat is zeker bij Jeremia het geval! Juist daardoor is het goed om bij deze profeet te rade te gaan. Want er is alle ruimte voor wanhoop. En toch overwint de hoop. Niet door een persoonlijke karaktertrek.

Wel door de kracht van het lichtpunt, de straling van de stip op de horizon. Niet zomaar een lichtpunt, maar *het* Lichtpunt! Niet zomaar een stip op de horizon, maar *de* Stip op de Horizon. Als je zó hoopvol bent, investeer je in heden én toekomst.

Jeremia is een echte profeet, maar ook een mens net als jij en ik. We trekken met hem op, met zijn boodschap, zijn worstelingen, zijn weg van wanhoop naar hoop. Het is een wandeling door de Veertigdagentijd heen, onderweg naar Pasen. Onderweg naar de Opstanding, waardoor wij nu mogen en kunnen spreken van 'de hoop die in ons leeft'.

Een gezegende tocht gewenst!

Wie is Jeremia?

Aan het begin van het naar hem genoemde boek wordt Jeremia geïntroduceerd: hij is afkomstig uit een priestergeslacht uit Anatot, in het gebied van Benjamin.

Hij werkt tijdens de regeringen van de laatste koningen van Juda: Josia, Jojakim en Sedekia. Zijn optreden begint in het dertiende jaar van Josia en loopt door tot na de val van Jeruzalem en de verwoesting van de tempel van Salomo, door de Babyloniërs.

Jeremia krijgt van de Babyloniërs de keuze tussen meegaan naar Babel of in Juda blijven onder bescherming van gouverneur Gedalja (40,1-6). Hij kiest voor dat laatste. Maar tegen zijn wil voeren de overgebleven landgenoten hem uiteindelijk mee naar Egypte (42-43). Bronnen buiten de Bijbel melden dat hij daar uiteindelijk sterft door steniging, c. 580 voor Christus.

Jeremia stelt voortdurende de gevestigde orde aan de kaak. Hij roept op tot inkeer en tot een eind maken aan allerlei sociaal onrecht, dat voortkomt uit het niet nakomen van Gods voorschriften. De politieke situatie is rampzalig, maar de oorzaak daarvan ligt niet bij God maar bij het gedrag van het volk en zijn leiders. Als er niet wordt geluisterd naar wat Jeremia in opdracht van God zegt, als men zijn gedrag blijft handhaven, dan zal Juda in de kern van zijn wezen worden aangetast: Jeruzalem wordt verwoest, de tempel wordt verwoest!

Jeremia's woorden worden hem zelden in dank afgenomen. Hij wordt bedreigd, gevangen gezet en hij gaat er regelmatig bijna aan onderdoor. Illustratief is dat zijn medebewoners uit Anatot hem de mond willen snoeren 'Profeteer niet in de naam van de HEER, anders brengen we je eigenhandig om' ... (Jeremia 11,18-23).

Afbeelding: Horace Vernet, *Jeremia op de ruïnes van Jeruzalem* (1844)

2.WEEK 0: TUSSEN HOOP EN WANHOOP

In de zes weken van Pasen wordt een route afgelegd die uiteindelijk naar Jeruzalem loopt. Eerst naar een bovenzal, dan een olijfgaard, vervolgens Jeruzalem, Golgota en uiteindelijk opnieuw naar een olijfgaard. Neem voor je begint een moment van rust. Hoe zit je er op dit moment bij? Wat speelt er in je leven? Wat doet de situatie in de wereld met je? Zoals je nu bent, zo ga je onderweg. Maar doe het niet gedachteloos, laat je bij de hand nemen door een mens net als jij. Een mens die heel goed weet wat er in zijn wereld allemaal speelt, een mens ook met een goddelijke roeping: Jeremia, de profeet.

woensdag 14 februari – Aswoensdag | Jeremia 20: 7-10

Wie ontmoeten we hier? Een man die bespot en mishandeld wordt. Als we nog langer naar hem hadden geluisterd hadden we hem ook nog zijn geboortedag horen vervloeken: 'Was ik maar nooit geboren'!

Jeremia is zijn naam. En hij zal ons gezelschap houden op weg naar Pasen.

Prettig gezelschap? Er zullen scherpe waarschuwingen en sombere tonen klinken. Zijn tijdgenoten horen hem niet graag, je merkt het aan hun spotten en schelden. Jeremia lijdt er zo onder dat hij verzucht: ik wil geen profeet meer zijn. Maar de woorden van God zijn zo sterk dat hij niet kán zwijgen. Ook al willen de mensen niet luisteren, God is hem te sterk.

Nu horen wij zijn woorden. Ook al schuurt het, ze zijn ook voor ons goed. Ze geven hoop in een tijd van wanhoop. Laten we een tijd met deze Godsmán optrekken!

donderdag 15 februari | Jeremia 14: 7-12

We staan aan het begin van de veertig dagen op weg naar Pasen. Het is een tijd van bezinning, misschien ook van vasten. En dan niet omdat het een mooie gewoonte is, maar vooral om dieper na te denken over de wereld waar we in leven. Om dieper na te denken over jezelf. Om stil te staan bij hoop en wanhoop in óns leven, in ónze wereld.

In Jeremia's woorden van vandaag is de wanhoop tastbaar. God is een vreemdeling geworden in het land. Een reiziger die maar één nacht blijft. Een soldaat die niet kan redden. En toch blijft Jeremia God 'Bron van hoop' noemen. Er blijft te midden van de wanhoop een vertrouwen dat er bij de HEER redding is.

vrijdag 16 februari | Jeremia 14: 19-22

We zijn in dit leesrooster op stap gegaan met iemand die het ons niet gemakkelijk maakt. Het is mooi dat Jeremia iemand is die weet wat lijden is, hij komt daardoor echt naast ons staan. Maar hij confronteert ons ook met God: waarom laat Hij al die ellende gebeuren? En hij confronteert ons met onszelf. Hij laat ons in de spiegel kijken en legt ons de woorden in de mond: 'Wij bekennen onze schuld'.

Inderdaad, Jeremia maakt het ons niet gemakkelijk. Lees juist daarom niet te snel over zijn woorden heen, ga er in mee, zoals je nú bent, zoals het leven nú is. En proef daarbij ook de ondertoon van hoop. 'Wij vestigen onze hoop op U.'

zaterdag 17 februari | Marcus 1: 1-8

Net als Jeremia roept Johannes de mensen tot inkeer. De woestijn is een plek om alles los te laten wat je meesleept in het leven. Alles wat onnodig is. Alles wat verkeerd is. In de woestijn ben je alleen met God. Al het andere doet er

ineens niet meer toe.

Het kan je tot wanhoop drijven. Waarom leef ik zoals ik leef? Is er redding voor mij? Johannes eindigt met woorden van hoop: Hij die na mij komt... Bij Hem moet je zijn.

De woestijn

Als je niet naar de woestijn kunt gaan, dan moet je toch in je leven 'woestijn maken'. Een beetje woestijn maken, zo nu en dan de mensen verlaten, de eenzaamheid zoeken om in stilte en langdurig gebed je ziel te vernieuwen, dat is onontbeerlijk en dat is de betekenis van 'de woestijn' in je geestelijk leven.

Als je dat niet probeert, als je hier niet van houdt, houd dan jezelf niet voor de gek, want dan zul je nooit tot beschouwend gebed komen. Want als je wel in de gelegenheid bent om in de eenzaamheid de intimiteit met God te smaken, maar je wilt het niet, dan is dat een teken dat de allereerste voorwaarde voor een band met God ontbreekt, namelijk de liefde. En zonder liefde is er geen openbaring mogelijk.

Carlo Carretto (1910-1988), *Brieven uit de woestijn* (1976)

3. WEEK 1: GEROEPEN

Roep je mij aan, ik geef antwoord, in de nood zal ik bij je zijn

18-25 februari: Sommige mensen hebben een duidelijke roeping. Maar ook als je daarover geen grootse verhalen kunt vertellen, heb je een roeping. Want ieder die zich verbonden weet met God is een geroepene. Het woord 'geroepen' gaat over klank, over iets wat je gehoord moet worden. Een kwestie van goed luisteren dus. En de stem die roept komt allereerst uit de Bijbel. Wat hoor je? Wie hoor je? Is het voor jou bestemd? De roeping die een christen heeft, is altijd een uitdaging. Het is veel gemakkelijker om met de stroom mee te gaan. Sta er daarom deze week bij stil: alleen dode vissen zwemmen met de stroom mee.

zondag 18 februari – Roep mij aan | Jeremia 1: 4-10

Een roepingsverhaal zoals dit is een teken van hoop. We lezen deze week enkele van zulke verhalen in de bijbel. Om te ontdekken: God laat mens die in wanhoop en duisternis leven niet aan hun lot over.

Zo'n roeping is nogal wat! Bij Jeremia merk je direct: dit is te groot voor een mens. En juist daar gaat God verder. Hij raakt de *mond* van de profeet aan, precies dat deel van het lichaam waarmee Jeremia aan de slag moet.

maandag 19 februari | Genesis 6: 9-22

Het verhaal van Noach neemt ons mee naar een hopeloze wereld. De mensen lijdten onder het onrecht en het geweld dat de een de ander aandoet.

God ziet maar één weg om hoop te bieden: totale vernietiging en een nieuwe start voor wie in verbondenheid met Hem wil leven. Hij roept Noach om daarvan te profeteren. Met hamer en spijkers laat hij een boodschap

klinken die vol hoop is. Maar niemand wil naar die timmerende zonderling luisteren. Want het hopeloze leven zonder God trekt toch het meest.

Wanhopig timmert Noach verder. Tot het moment komt waarop de rollen worden omgekeerd. Het stijgende water drijft ieder mens tot wanhoop. Een ark vol hoop gaat de toekomst tegemoet.

dinsdag 20 februari | Genesis 12: 1-3

Geroepen worden betekent voor Abraham alles loslaten. Weg van zijn land, weg van zijn familie en zijn naaste verwanten.

Geroepen worden betekent op weg gaan, zonder te weten waarheen.

Geroepen worden betekent vertrouwen dat God zijn belofte waarmaakt.

woensdag 21 februari | Exodus 3: 1-12 en 4: 10-12

Mozes komt met excuses:

'Waarom ik?'

'Ze zullen niet naar mij luisteren!'

'Ze zullen niet geloven dat de HEER aan mij verschenen is.'

'Ik ben geen goed spreker.'

Jeremia zal later ook op zo'n manier reageren: 'Ik kan het woord niet voeren. Ik ben te jong'.

Zulke reacties zijn niet vreemd. Er klinkt zelfkennis in door. Mozes en Jeremia kennen hun publiek: dat laat zich niet zo gemakkelijk overtuigen. Maar hun reactie komt vooral door de boodschap. Ze weten dat dit een boodschap is die weerstand oproept, die schuurt. Het zal niet meevallen die boodschap te brengen. Profeet worden? Daar kies je uit jezelf niet voor!

Maar Gods plan staat vast. Hij gaat zijn belofte aan Abraham waarmaken. Hij heeft Mozes een mond gegeven

en alle talenten die Hij nodig heeft. Tegen Jeremia zegt Hij dat Hij hem al voor zijn geboorte heeft uitgekozen.

Tegen beiden zegt Hij: Ik leg de woorden die je moet spreken in je mond.

Wie geroepen wordt, is geneigd te zeggen 'Ik kan het niet'. Maar God zelf zal het doen, door alle strijd heen.

donderdag 22 februari | Jesaja 6

Ze luisteren niet...

Jesaja wordt heel indrukwekkend door God geroepen. Hij komt met bezwaren, maar God neemt die weg en Jesaja laat zich vervolgens door de Heer sturen. En dan zegt God: ze zullen niet naar je luisteren...

Wat Noach meemaakte en waar Mozes bang voor was, krijgt Jesaja meteen bij het begin van zijn opdracht van God mee. Niet echt motiverend, zou je denken. Maar een spreker die radicaal Gods boodschap brengt zal altijd merken dat er mensen zijn die die boodschap niet verdragen. Dat is een zware opgave voor wie de boodschap moet brengen, maar het biedt hoop voor wie bereid is te luisteren.

vrijdag 23 februari | Ezechiël 1: 1 en 1: 26-2: 10

'Wees voor niemand bang'. Jeremia en Ezechiël krijgen het allebei te horen bij hun roeping. De HEER voelt aan hoe verleidelijk het is om te zwijgen of de boodschap aan te passen als die weerstand oproept. Want er is moed nodig om aan zo'n roeping gehoor te geven.

Ezechiël weet nog niet welke woorden hij moet spreken. Maar op de boekrol leest hij: 'Klaagliederen, en gezucht en geweent'. Krijgt Ezechiël juist daarom zoveel te zien van God, zijn Zender? Wat hij ziet – die stralende verschijning van de HEER - zegt eigenlijk hetzelfde als dat wat God tegen

Jeremia zei: 'Wees voor niemand bang, want ik zal je terzijde staan en je redden'.

zaterdag 24 februari | Marcus 1: 9-20

We luisterden deze week mee met vijf mensen die, net als Jeremia, door God geroepen werden. In hun spoor zien we ook Jezus op weg gaan. Aangesteld door God, zijn Vader. Toegerust met de Geest van de profeten. Een onmenselijke taak wacht Hem. En tegelijk is zijn boodschap vol hoop. Vier mannen volgen Hem op die weg. En jij, hoe reageer jij op de woorden 'Kom, volg mij'?

Lieve Heer, Gij zegt 'kom' en ik kom
want mijn leven is onder de macht gesteld
van de Heer die mijn dagen en nachten telt
en de Heer zegt 'kom', en ik kom.

O mijn God, Gij zegt 'ga' en ik ga,
Gij zegt 'ga' en ik ga, laat mij niet alleen,
wees het woord in mijn vlees en de geest om mij heen,
Wees de adem waaruit ik ontsta.

Willem Barnard (zie ook LB 840)

Marc Chagall, Jesaja (1968)

4.WEEK 2: BROKSTUKKEN

Denk aan uw barmhartigheid, HEER, aan uw liefde door de eeuwen heen.

Deze week gaat het over de pottenbakker. Over de klei, over de eigenschappen van die klei en over het vormen van de juiste potten. En het gaat ook over kant en klare potten en kruiken. Pottenbakken is niet Jeremia's nieuwe hobby. Hij gaat bij de pottenbakker langs om met die pottenbakkerij een boodschap te vertellen. Zo duikt er deze week ook een vraag voor nú op: wie ben jij, wie zijn wij? Hoe sta jij in het leven, hoe nemen wij onze plek in de wereld in? Hoe vullen wij onze verantwoordelijkheid in? Potten en pannen houden je een spiegel voor...

zondag 25 februari | Marcus 9: 2-10

Naar profeten moet je luisteren. Ze spreken immers niet op eigen gezag, maar op dat van de HEER.

Vandaag komen ineens de twee grootsten uit Israëls geschiedenis in beeld: Mozes en Elia. Er zijn getuigen: Petrus, Jacobus en Johannes. En zij krijgen rechtstreeks van God zelf te horen: luister niet langer vooral naar Mozes en Elia, maar luister vooral naar mijn schitterende, geliefde Zoon!

Over wat ze hier meemaken, mogen ze pas gaan spreken na de opstanding uit de dood van de hoogste profeet, die de zoon van de mens is. Pas dan, als door Zijn verbrijzelde leven ons gebroken bestaan is geheeld.

maandag 26 februari | Jeremia 18: 1-6

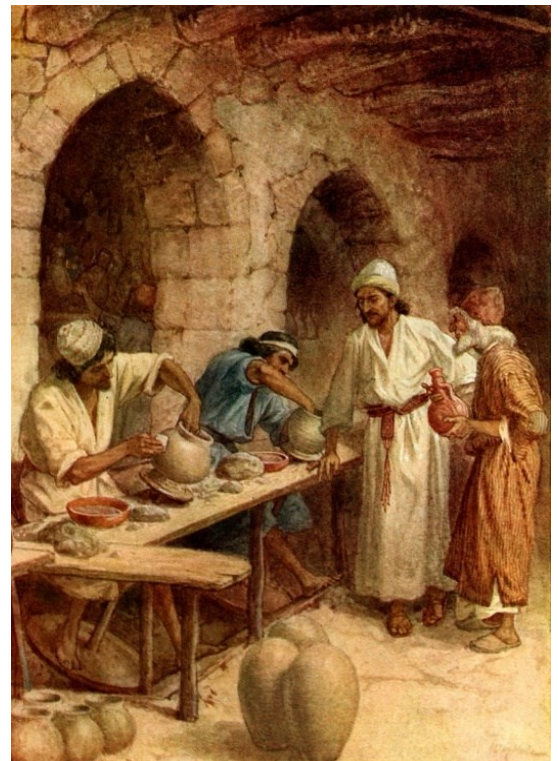
Jeremia krijgt de opdracht om eens goed te kijken hoe een pottenbakker te werk gaat. De klei laat zich gewillig

leiden door de vormende handen van de pottenmaker, naar de draai die hij eraan geeft.

Natuurlijk stelt de klei grenzen aan wat de pottenbakker ermee kan doen, maar daarbinnen beslist de maker. Bevalt het resultaat niet, dan begint hij met hetzelfde materiaal opnieuw. Tot hij tevreden is.

‘Volk van Israël,, jullie zijn in mijn handen als klei in de handen van een pottenbakker’, zegt de HEER. Hoe zou men in Jeremia's tijd gereageerd hebben op deze vergelijking?

Hoe voelt het voor jou om te worden vergeleken met een homp manipuleerbare klei?

William Brassey Hole (1846-1917),
Jeremia bij de pottenbakker

dinsdag 27 februari | Jeremia 18: 7-12

Het pottenbakker-klei-voorbeeld is niet bedoeld om vertellen dat God mensen of volken geheel naar Zijn hand gaat zetten, dat mensen en volken een wil- en zielloos geheel zijn. Nee, deze Pottenbakker registreert of de klei al dan niet naar Hem ‘luistert’. Hij is gek op de klei. Maar als de klei niet gek is op Hem, niet door Hem tot iets moois en uniëks wil worden gemaakt, kan er ook niets moois tot stand komen.

Zelfs als de Pottenbakker waarschuwt: ‘Uit mijn hand komt onheil over jullie, breek met je kwalijke praktijken, beter je leven’, zal het volk antwoorden: ‘Laat ons begaan, we willen onze eigen plannen volgen!’

De HEER is er kapot van, nog voor Hij de klei heeft kunnen

bakken staat Hij al bij de brokstukken. Heeft de soevereine God het nakijken?

woensdag 28 februari | Jeremia 18: 13-17

God laat Zijn verdriet de vrije loop. Dat laat zien dat de reactie van het volk helemaal hun eígen verantwoordelijkheid is. God heeft dit echt niet zo geregisseerd. Nee: 'Mijn volk is Mij vergeten!' Bij andere volken zie je nooit dat ze hun goden vergeten, maar Israël serveert zijn Maker en Vormer af, om juist die nietswaardige goden van andere volken op het schild te heffen! Ondertussen zijn de gevolgen tastbaar: het land is een woestijn. Daar blijft het niet bij, want de HEER gaat Zijn volk verstrooien, in brokstukken verdelen. En nog erger, op de dag dat het volk ten onder gaat, keert God het de rug toe. Hoe zal dit verder gaan?

donderdag 29 februari | Jeremia 18: 18-23

Het lijkt wel een Trump-reactie: We gaan die Jeremia onderuit halen! Met onze inzichten en onze manier van leven is helemaal niets mis! Van de weeromstuit scheidt ook Jeremia zijn eigen werkelijkheid: 'Ik doe dit ook niet voor mijn lol. Ik heb het nota bene voor jullie bij God opgenomen!' Hij voelt zich zó onheus door het volk behandeld. Daarom moet de HEER maar stoppen met genadig zijn! Hoe kunnen we ons verliezen in eigen gelijk en zelfmedelijden. En ondertussen schuiven we God terzijde. Of we willen Hem juist voor ons karretje spannen. En zo

'Niemand houdt van de boodschapper die slecht nieuws brengt' (*Sophocles*)

Don't shoot the messenger

'The wise man doesn't focus on the messenger, he focuses on the message.'

vermeerderen we de brokstukken. Zo doen we Hem, en vervolgens ook elkaar, onrecht. HEER, wees alstublieft wel genadig!

vrijdag 1 maart | Jeremia 19

Na het bezoek aan de pottenbakker moet Jeremia nu naar de Schervenpoort. Daar moet hij een gloednieuwe kruik aan stukken slaan, als verbeelding van zijn boodschap. Een *hoorbare* verbeelding, omdat de koningen van Juda en de inwoners van Jeruzalem het juist vertikken om naar God te luisteren! (vs.15) Dat God Jeremia een *nieuwe* kruik laat kopen is veelzeggend. Het gaat om een afgebakken exemplaar, voltooid en goedgekeurd. Gods volk vindt zichzelf af, het heeft geen behoefte meer zichzelf te laten kneden, bij te werken tot een mooiere en betere vorm. Wil je een afgebakken kruik nog van vorm veranderen, dan rest er maar een mogelijkheid: stukslaan.

James Tissot, *Jeremia*,
(c. 1900)

zaterdag 2 maart | 2 Petrus 1: 16-21

We begonnen deze week met de verheerlijking op de berg en daar eindigen we ook mee. Petrus' spontane reactie was toen dat hij wel even drie tenten zou opzetten voor Mozes, Elia en Jezus.

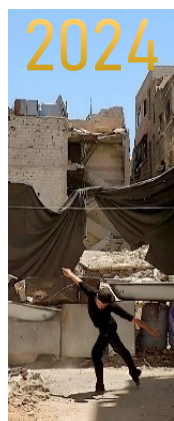
Bij nader inzien komt hij tot een andere conclusie: *Ons vertrouwen in de woorden van de profeten is daardoor alleen maar toegenomen. U doet er goed aan uw aandacht altijd daarop gericht te houden, als op een*

lamp die in een donkere ruimte schijnt, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.

Breek met oppervlakkigheid en stuurloosheid; leef bij het licht van de profetische lamp. Dan struikel je niet over de brokstukken. En loop je de Dag tegemoet.

5.WEEK 3: VERSTEENDE ZEKERHEDEN

Ik houd mijn oog gericht op de HEER, Hij bevrijdt mijn voeten uit het net.

3-10 maart: het gaat deze week over *versteende zekerheden*. Zekerheid in het leven is prettig, het geeft duidelijkheid en vastigheid, helderheid en structuur. Als iets *versteend* is, klinkt dat minder prettig, er zit geen beweging meer in, het leven is eruit.

Ken je de versteende zekerheden van je eigen leven? Van die vanzelfsprekendheden die er nu eenmaal bij horen als het gaat om geld en goed, om wonen en eten, om mee te doen in de maatschappij, om erbij te horen in de kerk, om je eigen identiteit vorm te geven. Kijk er deze week eens kritisch naar (Jeremia helpt je een handje).

zondag 3 maart | Psalm 19: 8-15

Mozes ontving uit de hand van de HEER op de berg Sinaï die twee stenen tafels: de wet, in steen gebeiteld. Niet om als een zware last mee te torsen, maar om ze telkens opnieuw (voor) te lezen en daaruit (voor) te leven! Om ze met hart en ziel je eigen maken, te *ver-innerlijken*.

Psalm 19 is daar een loflied op. Zoals God spreekt door zijn schepping, zo spreekt Hij door zijn Woord. Want de wet is méér dan de Tien Woorden. Het is het complete onderwijs, zoals God dat via Mozes tot ons deed komen. Volmaakt, betrouwbaar, eenduidig, helder.

Herken je dat? Geeft Gods Woord jouw zekerheid, of... ervaar je het als een last?

maandag 4 maart | Jeremia 26: 1-3

Jeremia krijgt een concrete opdracht: 'Ga en spreek... álles wat Ik je opdraag!' De *ónverkorte verklaring* van Gods boodschap dus. Niet alleen zegen, maar ook vloek.

Niet voor niets begint dit hoofdstuk daarmee. Want hoe menselijk is het om alleen maar 'evangelie' te prediken, alleen het heil te verkondigen. Die andere kant van de medaille moet ook vermeld: onheil voor wie Gods voorschriften laat voor wat ze zijn.

Er klinkt ook hoop: misschien wordt er geluisterd, misschien breken mensen met hun kwalijke praktijken en bekeren ze zich. Dan zal ook de HEER zich bekeren van zijn plan.

dinsdag 5 maart | Jeremia 26: 4-7

Jeremia staat in de voorhof van de tempel! En daar, op die plek moet hij zeggen: als jullie níet luisteren, als jullie blijven doen alsof je doof bent voor Mijn Woorden, dan ... zal deze tempel worden verwoest! Dan komt er een einde aan alle pracht en praal. Dan zal deze stad als een vloek worden...

Jeruzalem, de tempelstad, de 'stad van vrede' wordt dan synoniem voor 'stad van geweld'.

Alle aanwezigen in de tempelhof horen deze heftige woorden. Het zijn niet de minsten, want er zijn priesters en profeten bij! Houden ze zich opnieuw doof? Of...?

James Tissot en volgers, *De Chaldeeërs verwoesten de koperen zee* (1936-1902)

woensdag 6 maart | Jeremia 26: 8-11

De woorden van Jeremia klinken als vloeken in de kerk. De omstanders reageren als door een wesp gestoken: 'Hoe dúrf je! Hoe haal je het in je hoofd om zoiets in Gods Naam te verkondigen?! Wég met jou!'

Niet alleen de geestelijk leiders, maar iedereen die in de tempel is, stormt op Jeremia af om hem te grijpen.

Waar kennen we dit van? Is dit niet precies de reactie van de tijdgenoten van Jezus, toen Hij aangaf dat deze tempel zal worden afgebroken? En was dat niet precies wat het volk – onder leiding van het Sanhedrin – riep op het plein bij Pilatus? 'Weg met Hem...'

En - wees eerlijk – herkennen we iets van deze reactie ...? Als er opeens felle kritiek wordt uitgeoefend op iets wat voor ons van grote betekenis is?

donderdag 7 maart | Jeremia 26: 12-15

Jeremia slaat niet op de vlucht, maar verantwoordt zich. 'Het is een Woord van de HEER, om u te waarschuwen. Bekeer je, keer om en beter je leven! Want dan alleen zal dit onheil afgewend worden.' Jeremia beseft dat hij in levensgevaar is. Maar hij is vastberaden en waarschuwt zijn volksgenoten: weet wat je doet! Als je een profeet van de HEER doodt, zal dat niet zonder gevolgen zijn. Luister daarom toch naar mijn boodschap!

Opnieuw: waar kennen we dit van? Enkele honderden jaren later zal er opnieuw een Profeet zijn die niet vlucht, die zijn taak volbrengt omdat hij daartoe geroepen is.

vrijdag 8 maart | Jeremia 26: 16-19

Dood mij niet, had Jeremia gezegd: 'want dan vergiet u onschuldig bloed'. De ernst van de waarschuwing lijkt door te dringen. Er komt een herinnering boven, een

vergelijkbare gebeurtenis uit het verleden, toen met de profeet Micha en koning Hizkia. Ook toen ging het om een onheilsprofetie. Maar uit respect voor de HEER werd zijn boodschapper níet gedood. Wonderlijk dat die reactie van toen wel bekend was (vs. 19), maar blijkbaar niet als inspiratie diende om nu hetzelfde te doen, om de HEER gunstig te willen stemmen...

zaterdag 9 maart | Johannes 2: 13-22

Het is kort voor Pesach. Jezus is in Jeruzalem en gaat naar de tempel. Het is de *tweede* tempel, want de eerste was, precies zoals Micha én Jeremia hadden aangekondigd, verwoest. De reden: het volk en hun leiders weigerden de waarschuwingen van de HEER aan te nemen. Ze waren zó overtuigd van hun eigen zekerheden dat ze dachten geen bekering nodig te hebben.

Ook nu, ná de ballingschap, als de tempel is herbouwd, komt hetzelfde vertrouwen in de eigen opvattingen en zekerheden terug. Het huis van God – bedoeld als huis van gebed - is tot een ordinaire markt geworden! Jezus werpt de gevestigde orde omver.

Hoe zit het eigenlijk met de versteende zekerheden in de praktijk van ons leven?

Versteende zekerheden

Dat wij onszelf gewonnen geven
aan het bevrijdende bestaan,
aan wat ons uitdaagt om te leven.
Dat wij de stille roep verstaan.

Dat wij versteende zekerheden
verlaten om op weg te gaan.
Dat niet de greep van het verleden
ons achterhaalt en stil doet staan.

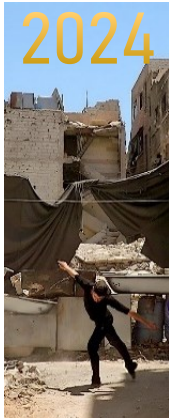
Omdat de huizen die wij bouwden
geen onderkomen kunnen zijn.
Omdat het bloedeloos vertrouwde
ons achterdochtig maakt en klein.

Dat wat wij hebben ons niet gijzelt,
dat wij van elke dwang bevrijd
naar onbekende plaatsen reizen.
Dat Gij ons onderkomen zijt.

René van Loenen
Zie LB 816

6. WEEK 4: TOEKOMSTMUZIEK

Laten allen die Jeruzalem liefhebben zich met haar verheugen.

10 - 15 maart – hoe staat het leven er op dit moment voor? Persoonlijk, kerkelijk, maatschappelijk, politiek, internationaal? Wat zijn de voorspellingen? En hoe ga je daarmee om? Trek je jezelf terug in je eigen veilige coconnetje? Wordt je zwartkijker of onheilsprofeet? Een activist misschien? Ligt de oorzaak van alle ellende altijd bij de ander? Jeremia komt met een heilzaam advies: zoek het goede voor elkaar, voor de wereld. In je denken, doen en laten. Én door middel van gebed. Ga daar deze week mee aan de slag! (Kijk in het Inspiratie- en ideeënboekje bij het hoofdstuk *Bid voor de stad*).

zondag 10 maart – Verheug u! | Jeremia 29: 1,4-7,10-14 (of: 1-14)

Hoe komt de toon van Jeremia's brief op je over? Positief? Voor de eerste lezers moet het behoorlijk dubbel zijn geweest. Jeremia heeft mooie plannen voor huizen en tuinen en huwelijken en gezinnen in Babel. Maar dat is niet wat zijn lezers verlangen. Het idee leefde dat de ballingschap in Babel enkele jaren zou duren (28: 3). Jeremia schetst een ander beeld. Hij heeft het over trouwen, kinderen krijgen en kleinkinderen - *drie generaties*. Ook noemt hij het aantal van 70 jaren. Maar het opmerkelijke is dat hij een positieve toon kiest. Een mooie uitdaging voor de ballingschap waarin wij vandaag leven. Ook al zijn we vreemdelingen en laat de bevrijding nog op zich wachten, geniet van het leven van vandaag en maak er iets moois van.

maandag 11 maart | 1 Petrus 2: 11-17

Jeremia schreef: '...zet je in voor haar (Babels) voorspoed en vrede, want de voorspoed van de stad is ook jullie

James Tissot, *De verwoesting van Jeruzalem en de vlucht van de gevangenen - 2 Koningen 25,9 (1836)*

voorspoed' (Jeremia 29: 7b). Dat was voor de Israëlieten iets nieuws. Ze moesten zich met volle overgave inzetten voor de stad waarin ze als vreemdelingen woonden. Hoewel... nieuw? Ook Jozef deed het in Egypte. In de tijd van de ballingschap zijn Daniël en Esther mooie voorbeelden. Het zijn stimulerende voorbeelden voor onze tijd

waarin christenen vaak een minderheid zijn in stad en dorp. Houd van je stad of dorp. Voel Gods liefde voor jouw leefomgeving, straal die uit, geef er handen en voeten aan.

dinsdag 12 maart | Lucas 9: 10-16

Jeremia schreef: 'Bid tot de HEER voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb' (Jeremia 29:7a).

In een wereld waarin miljoenen zonder de Heer leven, geeft Hij overal huizen en kerken als plaats van gebed. In navolging van de Heer kijken we omhoog en bidden we om brood voor de wereld.

Als gelovige wordt je uitgedaagd de nood van de wereld te peilen, het onrecht, de eenzaamheid, de honger, het lijden van de schepping. *Jij* bent het, samen met de gemeenschap waar je deel van uitmaakt, die dit mag verwoorden tegenover God. Zo bereiden we ons voor op de biddag voor gewas en arbeid.

woensdag 13 maart – Biddag | Jeremia 29:12-14

Nog een gebed. Eerder deze week lazen we: bid voor de stad waar je als balling leeft. Vandaag: bid om toekomst in de stad waaruit je bent verdreven. Die twee gebeden gaan hand in hand.

Vandaag bidden gelovigen in honderden kerken om Gods zegen over alles wat gezaaid is en geplant wordt. Het natte voorjaar en het kletsnatte najaar van 2023 laten zien hoe kwetsbaar en afhankelijk landbouw en voedselvoorziening zijn, net zoals de toenemende droogte elders. We bidden om Gods zegen over de arbeid op alle plekken in de samenleving.

Biddend in en voor deze wereld gaan we op weg naar de stad die vol is van aanbidding voor God.

Wij sluiten onze ogen
om tot onszelf te komen
en tot U.

Wij sluiten onze ogen
om een betere kijk te krijgen
op de wereld om ons heen.

Wij sluiten onze ogen
Om zicht te krijgen op uw rijk
en op uw toekomst.

Wij vouwen onze handen
om tot rust te komen
en tot overgave

Wij vouwen onze handen
Om in aanraking te komen
met U.

Wij vouwen onze handen
Om ze beter
Te kunnen gebruiken.

Verhoed, Heer
Dat een blik uit onze ogen
een medemens zou kwetsen of kleineren.

Verhoed dat onze handen
naar zich toe zouden graaien
of van zich af zouden slaan.

Maar geef dat onze ogen
omzien naar de ander,
blijmakend en meedogend.

En geef dat onze handen
U en de medemens
gretig ten dienst staan.

Jaap Zijlstra

donderdag 14 maart | Leviticus 26: 27-28, 33-35, 40-46

'Mijn plan met jullie staat vast' schrijft Jeremia in vers 11, het meest geliefde vers uit zijn brief en misschien ook wel uit heel de bijbel.

Meer dan 500 jaar eerder had God al gesproken over een ballingschap, over de duur ervan en over een terugkeer als Israël weer tot Hem ging bidden. Zo staat Gods plan met mij vast. Hij heeft mij niet verteld hoe mijn leven zal lopen. Maar Jezus heeft beloofd: 'Als je in Mij gelooft is er voor jou vergeving en eeuwig leven. Onderweg daar naar toe zal ik voor je zorgen en mijn Geest in je geven'.

Dat staat vast, wat er ook tegenzit in mijn leven.

vrijdag 15 maart | Ezechiël 18: 25-32

'Mijn plan met jullie staat vast: Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk' schrijft Jeremia namens zijn Zender.

Israël had het zwaar in de ballingschap. Waarom laat God het gebeuren dat mensen ongelukkig zijn?

De HEER zou veel kunnen zeggen over de ballingschap als verdiende straf. Maar Hij kijkt vooruit: 'Wat ik voor ogen heb is jullie geluk'. Hij heeft het laten zien toen Israël terugkeerde uit de ballingschap. Hij heeft het opnieuw laten zien op Goede Vrijdag.

Ik wil je ongeluk niet, ik wil juist dat je mij zoekt en gelukkig bent.

zaterdag 16 maart | Jeremia 29: 10-11

Halverwege de route naar Pasen hebben we deze week gelezen uit een van de meest hoopvolle gedeelten van het boek Jeremia. De profeet spreekt van toekomst en hoop. Daar zitten twee kanten aan. Hoe uitzichtloos alles kan lijken, er is toekomst. Er is zelfs hoop. Maar de andere kant: het is nu nog toekomst, het is nu nog hoop. We kijken uit naar Pasen. We kijken uit naar de hoopvolle toekomst die Pasen brengt.

7.WEEK 5: DANSEN OP DE PUINHOPEN

Verschaf mij recht, o God, vecht voor mijn zaak.

17 – 23 maart: Je hebt van die mensen die pure levenskunstenaars zijn. Wat er ook gebeurt in hun leven, ze blijven altijd staande. Ze twijfelen nooit, ze blijven vertrouwen, ze weten er altijd het beste van te maken. Of lijkt dat maar zo en zie je een levenshouding? Deze week gaat het over Bijbelse levenskunst. Kunst kom je nooit aangevlogen, het vraagt altijd om oefening en onderhoud. Het weekthema is 'dansen op de puinhopen'. De puinhoop verdwijnt niet, en toch dans je. Hoe doe je dat? Het heeft alles met *hoop* te maken. Daarom deze week: dansles. Of samen met Jeremia een akker kopen, hoe onzinnig dat ook lijkt.

zondag 17 maart | Jeremia 32: 1-5

Gods boodschap brengen maakt je lang niet altijd geliefd. Ja, als je fijne, leuke dingen te melden hebt: 'Wees welkom, vriend!' Maar zo niet: 'We zetten je gevangen!' Jeremia wordt beschouwd als een handlanger van de vijand, een collaborateur. Terwijl het toch echt de HEER is die door Jeremia laat weten dat Jeruzalem zal worden ingenomen, dat elk verzet nutteloos is, en dat koning Sedekia wordt afgevoerd naar Babel. Vluchten in de ontkenning. Je heil zoeken bij je eigen onmacht door de boodschapper van het naderende onheil vast te zetten. Zó dansen op de puinhopen? Wat een zielige vertoning.

maandag 18 maart | Jeremia 32: 6-15

De boodschapper straffen vanwege de boodschap is een zinloze actie. Maar wat Jeremia hier moet gaan doen - in opdracht van de HEER! - lijkt nog zinlozer.

Hij gaat investeren in een akker, maar die investering terugverdienen via de opbrengst van de oogst zit er niet in. Vrijwel iedereen wordt binnenkort afgevoerd naar Babel of Egypte en het land komt braak te liggen. Toch koopt Jeremia de akker. Tot in detail krijgen we de hele ceremonie beschreven.

Ook dit lijkt dus een enorme ontkenning van de realiteit, want wat heeft het voor zin om veel geld te betalen voor het land - om het in de familie te houden - terwijl dat land in handen komt van de vijand? Omdat de HEER van de hemelse machten, de God van Israël zegt: 'Eens zullen in dit land opnieuw akkers, huizen en wijngaarden worden gekocht.' De straf wordt voltrokken, maar toch is er ook een goede reden om te dansen op de puinhopen!

dinsdag 19 maart | Jeremia 32: 16-25 (I)

Na de koop van de akker heeft Jeremia behoefte zijn hart uit te storten bij God. Hij maakt Hem groot, tekent Hem naar Zijn grote daden en Zijn onvergeloofbare eigenschappen. Hij begint bij de schepping en trekt de conclusie dat voor de HEER niets onmogelijk is. Hij verwoordt dat Gods Naam op heel de aarde gevestigd is, dat niemand om Hem heen kan, dat geen mens aan Zijn aandacht ontsnapt. Hij benoemt dat de HEER een bijzondere weg gegaan is met Israël. Wat ligt er meer voor de hand dan dat Zijn volk Hem daarom hartstochtelijk liefheeft en dient?

De werkelijkheid is deze: Gods volk leeft Gods wetten niet na, volgt zijn geboden niet op. 'U wordt bedankt voor uw cadeaus, maar Uzelf interesseert ons niet'. Gods liefde laten ze onbeantwoord, en daar kan de HEER niet mee leven: 'Daarom wordt deze ellende hun deel'.

Hoe zit dat met mijn liefde? Gaat die uit naar *Hem* of toch vooral naar Zijn gaven? Is mijn dans terecht?

woensdag 20 maart | Jeremia 32: 16-25 (II)

We lezen opnieuw Jeremia's gebed, en kijken nu vooral naar het slot. Jeremia heeft gehoor gegeven aan Gods opdracht om de akker in Anatot te kopen. Maar hij begrijpt er niets van, Jeruzalem staat immers op het punt te worden ingenomen en Anatot ligt daar niet zo ver vandaan. Vanwaar dan deze actie? Waarom? U, HEER, hebt dit allemaal aangekondigd, en ziet het nu ook nog eens met eigen ogen gebeuren! Ik snap U niet! Ik zie de zin ervan niet! Hoe kunt U opdracht geven te dansen op de puinhopen die op dit moment ontstaan?

donderdag 21 maart | Jeremia 32: 26-35

De HEER geeft antwoord, zo is Hij! 'Ik ben de HEER, de God van al wat leeft. Is er ook maar iets dat voor Mij onmogelijk is?' Hij sluit hiermee aan bij wat Jeremia zelf aan het begin van zijn gebed al zei (slot van vs.17). Dus Jeremia, neem je eigen gebedswoorden serieus!

Vervolgens maakt de HEER nog een keer duidelijk dat en waarom Hij nu zijn volk streng gaat straffen: Jeruzalem heeft het aan zichzelf te danken (vs. 30-31). In onze beleving, volgens onze ratio, is het daarmee einde verhaal. Finito. Want Gods boosheid en verontwaardiging lijken alles verzengend, en zijn dat ook! Of biedt Gods retorische vraag van daarnet toch een opening?

vrijdag 22 maart | Jeremia 32: 36-44

Ziehier de kanteling: '*Maar toch...*'

God meldt over precies dit volk waarmee Hij nu afrekent, en dat Hij tot een puinhoop maakt, dat Hij het zal terugbrengen in de staat die Hij werkelijk wenst: *Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn. Hoor je, voel je de liefde, de hartstocht? Ik maak ze één van hart en één van zin, zodat ze altijd ontzag voor Mij zullen hebben. Ik keer me nooit meer van hen af en zal hen altijd zegenen. En dat zal*

Ik doen met hart en ziel! In dit tot woestenij geworden land zullen weer akkers worden gekocht! Want Ik zal hun lot ten goede keren - spreekt de HEER.

God, U wordt alleen maar onbegrijpelijker. Want U voltrekt tenslotte het vonnis van uw oordeel over ons aan Uzelf! Aan uw enig Kind, dat U uit Egypte hebt geroepen. Hij de straf. Wij de vrede.

Dit kan toch niet waar zijn, aanstootgevend en dwaas als het is! Maar als U ons verzekert dat voor U niets onmogelijk is, geven we ons over. Vol onbegrip – want het is voor ons niet te begrijpen! Vol vertrouwen - en zo beginnen alvast te dansen op de puinhopen van hier en nu.

zaterdag 23 maart | Hebreëën 10: 26-31

We hebben deze week gezien hoezeer God op Zijn hart getrapt wordt als zijn volk Hem in wezen negeert, als zijn onvoorstelbaar diepe liefde voor hen onbeantwoord laat. Dat was daar en toen, onder het oude verbond. Nu is het nieuwe verbond van genade en verzoening in Christus het heerlijke en onbegrijpelijke gegeven!

Nu kan het niet meer stuk! Het is volbracht!

Ja, als dit je alles is. Als je leeft bij en van dit mysterie van Gods liefde. Als dit je bestaan van elke dag stempelt en kleurt.

Maar achteloos met deze erfenis is spelen met vuur. Voor wie de wet van Mozes naast zich neerlegt is er geen pardon. Hoeveel zwaarder zal dan de straf zijn voor wie de Zoon van God vertrapt, het bloed van het verbond ontheiligt en de Geest van de genade veracht?

Eindigen we deze week nu in mineur? Nee! Wel eindigen we deze week in diepe ernst.

DE KLEINE JESAJA VAN ROTTERDAM

Luister naar mij, hoe ik met mijn hond op pad
in de oorlog, toen ik nog klein was,
zwierf in een hopeloos verwoeste stad
toen het puin nog mijn speelterrein was.
Het was een nare, rare kaalgeslagen troep toen,
ik dacht dat niets meer ooit zou groeien.
Ik dacht dat niets het ooit nog zou doen
toen ik opeens die klapproos zag bloeien.

Toen wist ik, eens komt er een einde aan,
aan dat gedonder van kanonnen,
eens zal de woestenij in bloei weer staan
eens geeft de oorlog zich gewonnen.

Op ieder godgeklaagd terrein
zullen toch klapprozen blijven komen.

Dat blijft, dat zal altijd zo zijn
dat wordt ons nevernoot afgenomen.

Want tussen plastic en colablik
zijn het klapprozen die het niet laten
te bloeien tot hun laatste snik
in de barsten van de straten.

Wees zelf een klapproos als je kan
met alle weerbarstigheid je eigen.

Daar wordt je moedig en vrijmoedig van
en je bent niet klein te krijgen.

Karel Eykman

8.WEEK 6: ALS ALLES DUISTER IS

Gezegend die komt in de naam van de HEER. Hosanna in de hoge!

24-30 maart – We zijn inmiddels al vijf weken onderweg met Jeremia. Het is de enige bijbelschrijver wiens naam tot een werkwoord heeft geleid: *jeremiëren*, klagen. En tot een zelfstandig naamwoord: *jeremiade*, klaagzang. De profeet lijdt onder het leven. Maar hij staat voor meer dan dat! Zijn pijn, verdriet en hartstocht komt ook doordat hij meelijdt met de HEER, hij lijdt onder het onrecht, het aan de kant schuiven van Gods voorschriften en het negeren van zijn liefde. En hij wijst de weg, terug naar God, terug naar het Licht. Als alles duister is... ga mee deze week, onderweg naar licht dat nooit meer dooft.

zondag 24 maart - Palmzondag | Lucas 19: 41-48

Jezus is Jeruzalem binnengekomen. Precies zoals door de profeten voorzegd: de Vredevorst zal de stad binnenkomen, rijdend op een ezel. Hoewel het hele volk luidt Psalm 118 zingt – *Hosanna voor de grote Koning, die komt in de Naam van de HEER* – worden de geestelijke leiders boos: laat ze toch hun mond houden! Jezus antwoordt: 'Zelfs als zij zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen.'

En nu is Jezus diep bedroefd om de stad: Hij voorziet de totale verwoesting van Jeruzalem, inclusief de tempel. Geen steen zal op de ander gelaten worden, omdat je de tijd van Gods ontferming niet hebt herkend (vs. 44). Donkere wolken pakken samen boven de stad.

maandag 25 maart | Klaagliederen 1: 1-16

In het boek Klaagliederen wordt op een poëtische en juist daardoor pijnlijk indringende manier woorden gegeven aan één van de donkerste bladzijden uit de geschiedenis

Lied voor de Palmzondag

Uw voetstap gaat nog steeds de wereld door.
Uw intocht, Heer, is geen voltooid verleden.
U wilt aanwezig zijn in onze steden
en trekt in ieders hart uw eeuwig spoor.

U kiest voor eenvoud tegen overdaad.
Een ezel is het teken van uw vrede.
Geen macht, maar liefde gaat er met u mede.
Een ander lied klinkt nu in onze straat.

Uw zwijgen nodigt ons om stil te zijn.
Om open oor te krijgen voor wat heden
onder de mensenkinderen wordt geleden
aan onrecht en aan onverdiende pijn.

Uw weerwoord klinkt nog steeds in stad en land.
Uw beeld, o Heer, zo levend tot op heden,
wil richting geven aan ons hier beneden
en brengt de mensen weer in Gods verband.

Alfred C. Bronswijk

Melodie: LB 536/556 'Alles wat over ons geschreven is.

van Gods volk. De ballingschap naar Babel (586 vóór Christus) betekende een einde aan het leven als vrij volk. Het was ook het einde van de tempeldienst in Jeruzalem. De pijn die hier klinkt, is de pijn van toen. Maar kijk om je heen, naar verwoeste plekken van nú, luister naar de stemmen die daar klinken en realiseer je: pijn en geslagenheid zijn universeel, het zoeken naar antwoorden op de vraag 'waarom?' ook.

Zoek in deze Klaagliederen naar de tekenen van hoop. Want die zijn er te vinden. Sprankjes Licht in de duisternis! Soms moeten we eerst de ellende onder ogen zien om zicht te krijgen op troost en verlossing.

dinsdag 26 maart | Klaagliederen 2: 8-15

Diepe ellende... De stad in puin, de tempel verwoest. Zelfs geen priesters of profeten die nog woorden van hoop

Abed Rahim Khatib, *Jongen op de puinhopen van een stad in Gaza*

Ilya Repin, *Klacht van Jeremia op de puinhopen van Jeruzalem (1870)*

mogen spreken. Geen brood, geen wijn. Gapende wonden. Op sterven na dood... En dan ook nog die spot: is dát nou die stad van vrede?

Denk nu ook aan Jezus, de Vredevorst. Toen Hij op sterven na dood was, werd ook Hij bespot: 'Hij vertrouwde toch op God? Laat Hij Hem dan maar verlossen...'

'Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid, als een ooi die stil is bij haar scheerders deed hij zijn mond niet open' (Jesaja 53,7b).

woensdag 27 maart | Klaagliederen 5: 1-10

Het boek Klaagliederen eindigt met een gebed: 'Gedenk, HEER...'. *Gedenken* – dat is een wezenskenmerk van de HEER. Hij is niet aan tijd en situaties gebonden, Hij is er en Hij zal er zijn. Op dat *zijn* van God, beroept ook Klaagliederen zich. Daar hoort ook een schuldbelijdenis bij (vs. 16), want het gaat niet alleen om de situatie, maar ook om onze eigen rol daarbij. En dus: *Wij hebben gezondigd!* Alles wat ons en de stad is overkomen is een gevolg van ons eigen handelen. Onze doofheid en het niet luisteren naar de boodschap die telkens opnieuw door de profeten is verkondigd, is de oorzaak van onze ellende...

Als we geconfronteerd worden met ellendige situaties, of dat nu oorlog op afstand is, wereldwijde klimaatproblematiek, of polarisatie in de eigen woonomgeving, het vraagt altijd om gelovige zelfreflectie: wat moet ik mezelf aanrekenen? Wat doe ik met de Bijbelse boodschap die ik keer op keer hoor? Valt er voor mij iets te bekeren? HEER, open mijn ogen!

donderdag 28 maart – Witte Donderdag | Johannes 18: 1-11

De voeten zijn gewassen, Pesach is gevierd. Nu is de nacht aangebroken. Jezus wordt gevangen genomen, het Licht voor de wereld wordt verraden met een kus. Kan het nog

erger? Hoe duister kan het zijn?
Het moest zo gebeuren. Geen zwaard kan daar iets tegen
doen. Niet door kracht of geweld, maar door Mijn Geest.

vrijdag 29 maart – Goede Vrijdag | Klaagliederen 3: 1-9

Dit derde Klaaglied is de langste van de vijf. 'Ik ben de mens die te lijden heeft...' (vs. 1). Je hoort het en op je netvlies verschijnt de Man van Smarten. En wat zei Pilatus nadat hij Jezus had laten geselen en de soldaten Hem als koning hadden verkleed? 'Zie, de mens...' (vs. 14)
Hoe was het toen het midden op de dag aardedonker werd? Drie uur van diepe duisternis, een *lichtloos duister* (vs. 2). Wat is het geweest toen Hij daar naakt en zonder hulp hing tussen hemel en aarde, toen zélf s God Hem geen antwoord meer gaf... Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? (vs 8).

Hoe treffend hoe onze Heer en Heiland Jezus Christus dat alles heeft gedragen, NIET vanwege zijn eigen schuld, maar vanwege ONZE schuld.

*O Heer, uw smaad en wonden,
ja alles wat Gij duldt,
om mij is het, mijn zonden,
mijn schuld, mijn grote schuld.
O God ik ga verloren
om wat ik heb gedaan,
als Gij mij niet wilt horen.
Zie mij in liefde aan.*

Lovis Corinth, *Ecce homo* (1925)

zaterdag 30 maart – Stille Zaterdag | Klaagliederen 3: 24-31

Stilte... na een week met zoveel actie is er nu alleen maar wachten. Waarop? Jezus is toch dood? Net zoals Jeremia de ondergang van Jeruzalem had voorspeld en zoals hij

die zelf heeft meegemaakt, zo hebben wij de dood van Jezus toch zien aankomen? Onafwendbaar...

Zélf in het boek Klaagliederen zien we sprankjes hoop.

- Al mijn hoop is op Hem! (vs. 24).
- Goed is de HEER voor wie Hem zoekt en alles van Hem verwacht (vs. 25)

Geduldig hopen, want... de HEER verwerpt niet voor eeuwig! (vs. 31). God zij dank. Het is volbracht!

Straks, bij het aanbreeken van de morgen, zal het blijken. De weldaad van deze nieuwe morgen is eigenlijk te groot om te vatten! Maar: laten we deze weldaad met hart en ziel en handen ontvangen: zijn ontferming die geen grenzen kent!

9. PASEN: GROOT EN WONDERLIJK

Zondag 31 maart | Jeremia 33: 1-11

Pasen: de HEER is waarlijk opgestaan!

Is het leven vandaag anders dan dat van gisteren? Is er opeens wereldvrede? Is het klimaat weer op orde, de polarisatie verdwenen, alle problemen opgelost?

Niet? En toch is het Pasen: de HEER is waarlijk opgestaan! Ook vandaag horen we Jeremia. Hij zit in de cel. En in die situatie, als gevangene, neemt hij opnieuw het woord. Het zijn woorden die afkomstig zijn van iemand die welke aardse macht dan ook te boven gaat. Het zijn woorden van God die alles maakte, van Hems wiens naam is HEER – Ik ben, Ik zal er zijn, Ik hoor je. En hij belooft redding, hij maakt grote en wonderlijke dingen bekend.

Ja, het is Pasen vandaag: de HEER is waarlijk opgestaan! Laat het vandaag waarheid zijn in je eigen leven, hoe dat er op dit moment ook uitziet.

Maandag 1 april | Marcus 16: 1-8

Ze stonden erbij en keken ernaar. Ze zagen die jongeman in het wit en hoorden wat hij zei. Maar wat ze zagen en hoorden was zo onwerkelijk, zo onvoorstelbaar dat ze wegrenden en er het zwijgen toe deden...

Geloven in het wonder van Pasen is niet vanzelfsprekend...

Dinsdag 2 april | Johannes 20: 13-16

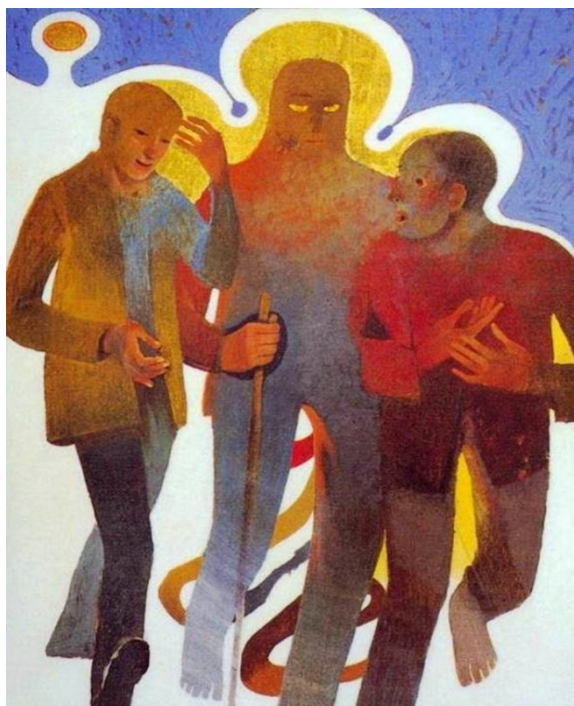
Stel je voor dat je op die vroege paasochtend met Maria uit Magdala mee was gegaan. Had je hetzelfde verdriet ervaren? Had je met haar meegehuild? Had ook jij de tuinman gevraagd wat er met het lichaam van Jezus was gedaan? Had je gehoord dat jouw naam werd genoemd? En dan? Je wist nog van niets, niemand had nog

gezongen 'ten derden dage wederom opgestaan'. Stel je voor dat jij het was, daar in die tuin bij dat lege graf. Je wordt bij je naam genoemd. Wat is je reactie?

Woensdag 3 april | Lucas 24: 13-29

Ze zijn gedesilluseerd. Twee mensen die onderweg zijn naar huis, Kleopas en nog iemand (zijn vrouw? wie weet...), Ze zijn druk in gesprek maar komen er niet uit. Tot er iemand naast hen komt lopen en hen op een heel andere manier naar de gebeurtenissen van de afgelopen dagen laat kijken. De heilige boeken komen erbij: die van Mozes en die van de profeten.

Ze hebben alle reden om hem thuis uit te nodigen, ook al breekt het licht nog niet door. Er moet nog meer gebeuren.

Arcabas (1926-2018), *Onderweg*

Donderdag 4 april | Lucas 24: 30-35

Bij het Woord komt de Tafel. Als het brood gebroken wordt, breekt het Licht door!

Hoe mooi is hun volgende reactie: rechtsomkeert, gelijk terug naar Jeruzalem, naar de anderen om hen te laten delen in de ontdekking, in de immense vreugde: De Heer is waarlijk opgestaan!

Vrijdag 5 april | Lucas 24: 36-48

Er komt geen einde aan de verrassingen. Tegelijk blijkt het wonder van Pasen te groot om te bevatten: verbijstering, angst, zelfs twijfel. Is het eigenlijk toch een

geestverschijning?

Ook nu wordt het wonder tastbaar gemaakt: *kijk naar mijn handen en voeten, ik ben het, echt waar. Kom, geef me wat te eten, ik ben het, echt waar.*

Ook nu gaat het tastbare samen met het Woord. Ze horen bij elkaar, ze horen bij het Woord dat mens geworden is.

Zaterdag 6 april | Johannes 20: 24-28

Als je een *ongelovige thomas* wordt genoemd, is dat geen compliment. Maar de leerling Thomas mocht zelf voelen dat de mens tegenover hem Jezus zelf was. Wonden, littekens, ze horen bij de Opgestane Heer. Van leerling wordt Thomas zo een belijder: de *belijdende Thomas*: Mijn Heer, mijn God!

Zondag 7 april | Johannes 21: 1-18

Pasen is één week oud. Licht het eigenlijk alweer achter ons? Zijn we er al weer aan gewend? Ga met de leerlingen mee naar het water. Gooi het net aan stuurboord uit.

Ontdek dat die man aan de oever, die jou om vis vroeg, zelf allang voor eten heeft gezorgd.

En kruip ook eens in de huid van Petrus. Een uur geleden sprong je nog blij van de boot met de uitroep: 'Het is de Heer'. Nu kijkt Hij je aan, tot in het diepst van je wezen, en vraagt of je van Hem houdt. Al je grote woorden, al die uitvluchten en leugens waarmee je je eigen hachje wilde redden komen weer boven. 'Volg mij', zegt Hij dan, als Hij je pijn en verdriet én je liefde ziet. Dat is Pasen: je wordt gezien, je hoort: volg mij!

Verrezen

U bent verrezen,
maar nog niet in 't hart van elke mens.
De steen verspert zo vaak
het volle licht, de nieuwe dag.

U bent verrezen,
maar nog niet voor al diegenen
die nog steeds geloven
dat dit bestaan ten dode is opgeschreven.

Verrezen op de derde dag
die nog niet is aangebroken
voor wie zich draait en keert
in 't duister van de twijfel.

Verrezen en nog steeds op weg
voor wie met hem
naar Emmaüs wil gaan
en worstelend met alle vragen
eindelijk zegt:
'Kom binnen
om te blijven, om te bidden,
om samen 't avondbrood te breken
in een overweldigend geluk:
U bent verrezen.'

Manu Verhulst

Verantwoording

Teksten

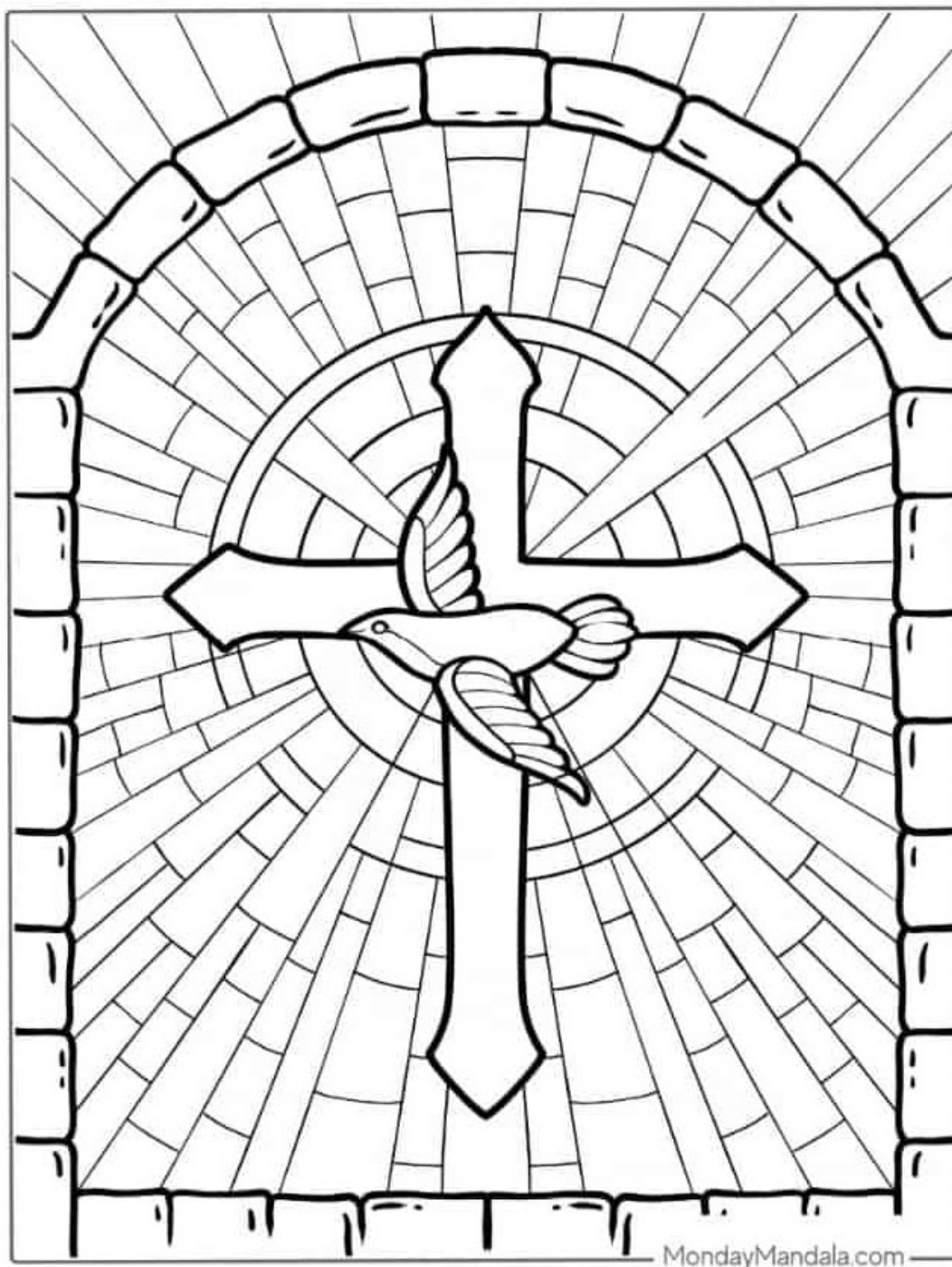
Dirk Jan van Diggele, Anje de Heer, Harrie de Hullu, Gerard Nederveen

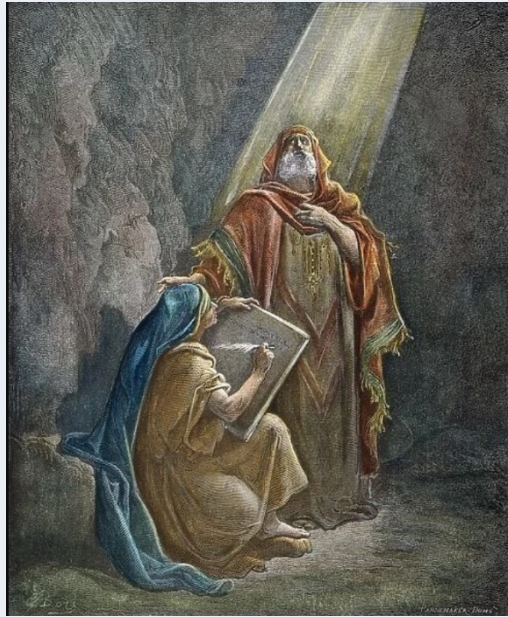
Afbeeldingen

- p. 7: [SA 160-Jeremia op de puinhopen van Jeruzalem - Jeremiah - Wikipedia](#)
- p. 13: [Haftara Jesaja 43:21-44:23 – Alkmaarse Synagoge](#)
- p. 15: [Jeremia en de pottenbakker - Bijbel | William Brassey Hole \(meisterdrucke.nl\)](#)
- p. 17: [James Tissot: The Prophet Jeremiah \(artbible.info\)](#)
- p. 20: [The Chaldees Destroy the Brazen Sea - James Jacques Joseph Tissot French, 1836-1902\) and Followers — Google Arts & Culture](#)
- p. 24: [The Jewish Museum - Collection - The Flight of the Prisoners](#)
- p. 25: [Biddende handen | Albrecht Dürer | Kunstafdruk \(meisterdrucke.nl\)](#)
- p. 31: [In Flanders Fields – klapprozen voor gevallen bij Ieper | Mens en Samenleving: Internationaal \(infonu.nl\)](#)
- p. 33: Renata Sedmakova, [Why did Jesus ride a donkey on Palm Sunday? \(aleteia.org\)](#)
- p. 34: [Gaza in Trümmern: Schwerste israelische Luftangriffe aller Zeiten - FOCUS online.](#)
| [File:Jeremiah by Repin.jpg - Wikimedia Commons](#)
- p. 36: [Bestand:Corinth Ecce homo.jpg - Wikipedia](#)
- p. 39: [Blijf bij ons! | Kerknet](#)

Gedichten e.a.

- p. 9: Carlo Carretto (1910-1988), De woestijn. In: *Brieven uit de woestijn* (1976)
- p. 13, 22 en 44: Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk
- p. 25. Uit: *Jaap Zijlstra, Gij roept het licht tot koning uit. Gebeden van Jaap Zijlstra.*
- p. 31. In: Karel Eykman, . Was ik een schaap dan wist ik het wel. De bijbel in verhalen en gedichten. Uitg. Van Genneep 2011.
- p.33: Alfred C. Bronswijk, *Uw voetstap gaat nog steeds de wereld door: Uw voetstap gaat nog steeds de wereld door (Alfred Bronswijk) - Schrijverscontact*

Gestuurd op wegen ongedacht,
als eenzaam vechter in de nacht
draag ik de mantel van profeet.
Met Gods verdriet ben ik bekleed.

*Stem, die ons uitdaagt, vind bij ons gehoor!
Woord als daglicht, altijd laaiend vuur,
woon op onze lippen, adem in ons oor!*

Ik ben gevangen in zijn stem,
mijn leven spreekt alleen van Hem,
mijn God; Hij zit mij in het bloed.
Dat maakt mijn bitter leven zoet.

*Stem, die ons uitdaagt, vind bij ons gehoor!
Woord als daglicht, altijd laaiend vuur,
woon op onze lippen, adem in ons oor!*

Sytze de Vries, *Lied van Jeremia* (str. 1 en 9); zie LB 831
Gustav Doré,, *Jeremia en Baruch*